

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 9. Ne sede vacante aliquid innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

rum insufficientis non requirat residentiam.

1. Vbi observandum, quod licet ante Conc. Trident. duo curata beneficia ita tenuia, ut non possent Rectorem alere, potuerint retineri absque dispensatione, *c. Eam te sup. De arato & qualitate ordin.* tamen post Concil. Sess. 24. c. 17. *De reform.* nequeant retineri absque dispensatione summi Pontificis.

Secundò, si Ecclesia Cathedralis vel parochialis, aut dignitas, propter angustias tenuitatemque non sufficiat sustentationi congruæ sui Rectoris, potest simul cum ea obtineri beneficium simplex, non requirens residentiam Colligitur ex Conc. Trident. *d. Sess. 24. cap. 13. & 17.*

Tertiò, quando dignitati aut Canonicatui accessorie annexa est parochialis, quæ per Vicarium administrari solet: quia beneficium unitum alteri perpetuò & accessorie censetur unitum cum illo, & naturam ejus induit, licet simplex fuerit; imò prædium ejus reputatur, ut proinde hoc casu magis unicum beneficium obtineatur, quam plura.

Quartò, si unum detur in titulum, alterum in commendam ad tempus, veluti sex menses, quamvis sit parochialis Ecclesia, quia commenda ejusmodi non dat titulum, nec inducit incompatibilitatem, *can. Qui plures xxxi. q. 1. c. Dudum 54. circa fin. sup. De elect. & ibi Glos. in V. intitulatam, c. Nemo eod. tit. in 6. Piafec. d. art. 3. n. 76.* Et tamen casu videtur requiri saltem Ordinarii dispensatio. Commenda vero perpetua quia titulum dat Canonicum, Joan. Monach. in *c. Nemo deinceps De elect. in 6.* beneficium reddit incompatible; habetque locum in hujusmodi commendis *cap. De multa hoc tit. Piafec. d. art. 3. n. 77.* Vide Concil. Trid. Sess. 7. *De reform. cap. 4.*

Per dispensationem vero incompatibilia quis obtinere potest, ex justa causa: veluti ob Ecclesie necessitatem, ut quia alii idonei desint; vel ob magnam utilitatem, ut si non sint alii potentes satis ad Ecclesie tuitionem; vel ob meritum evidentem prærogativam, qualis est nobilitas, dignitas personæ, litteratura insignis, industria, prudentia, *c. De multa 28. & d. Extravag. Execrabilis.* Sed hæc causa revocatur ad secundam. Dispensat autem in incompatilibus primi generis solus Pontifex regulariter, ut antea monuimus; in aliis etiam

Legatus vel Episcopus, modo utrumque personale residentiam non requirat. Conc. Trident. *d. Sess. 24. cap. 17.* Caterum conniventia possidenti plura nihil prodest, quia hæc non est aut intelligitur dispensatio, *c. Cum jam dudum 18. in fin. sup. de præbendis.*

TITULUS IX.

Ne sede vacante aliquid innovetur.

1. Capituli nomine quia hic intelligatur.
2. Sede vel Ecclesia vacante nihil innovandum.
3. Capitulum sede vacante beneficia conferre nequit.
4. Potest tamen conferre beneficia devoluta.
5. Potest & dare ei commendam ad tempus.
6. Sede vacante administrat & jurisdictione Episcopali jungitur.
7. Unde judicat & c. item confirmat vel infirmos electos.
8. Recipit resignationes beneficiorum & instituit præsentatos.
9. Dispensat cum illegitimo quoad Ordines minores.
10. Unus beneficia.
11. Absolvit à casibus Episcopo reservatis.
12. Non tamen exercet ea, quæ sunt ordinis Episcopalis.
13. Ex decreto Concil. Trid. Capit. Sede vacante Oeconomum & Vicarium constituit.

Constat ex antedictis, collationem præbendarum & dignitatum de jure communi pertinere ad Episcopum. Unde dubitari poterat, an Sede vacante, id est mortuo Episcopo vel etiam excommunicato, aut suspensio ab officio, Capitulum succedat Episcopo in eorundem collatione.

1. Vbi pro clariori intelligentia præmittendum est, nomine Capituli hic intelligi ipsum Canonicorum Collegium, seu Canonicos congregatos: nam soli Canonici (non etiam alii Clerici, quantumvis in eadem Ecclesia beneficiati) unà cum eo, qui illis præest, sive

N

Decano

Decano, sive Præposito, pro diversa Ecclesiarum consuetudine, Capitulum constituunt, Iō. And. & alii passim in *c. Ex eo de elect. in 6.* Et hinc quoque qui eis præest, sive Decanus, sive Præpositus nomine Capituli venit, *c. Novit inf. De his qua sunt à Prælatō sine consensu Capituli.*

2. Hoc præmissō, dicendum, regulariter, vacante Ecclesiā, nihil esse innovandum, id est faciendum, quod præiudicat Ecclesiæ vel Prælati defuncti successori, *c. 1. §. attendentes hoc t. ad eod. ut iudicium contra Ecclesiam, Sede vacante, eaque de causā legitimo defensore carentem, habitum, sit nullum, d. c. 1. hoc tit. Sicut & iure civili sententia est nulla contra minores, tutorem vel curatorem non habentes atque in defensos (quibus Ecclesia carens Prælatō comparatur in *d. c. ult. lata, l. Acta 43. D. De re iudicata.**

3. Similiter dicendum, Capitulum non posse beneficia vacantia, quæ de iure communi vel consuetudine ad solius Episcopi collationem spectant, conferre *c. 2. hoc tit.* tum quia id iusquam in venit cautum in iure *c. 2. hoc tit.* tum quia collatio illorum beneficiorum inter fructus Episcopi connumeratur, *c. fin. De officio Vicarii in 6.* quos Capitulum dilapidare non potest, sed futuro Episcopo reservare tenetur, *c. Cum vos 4. sup. De officio Ordinarii, c. Quia sapē 40. De elect. in 6.* Idque obtinet, etiam si alias Episcopus non consuevisset talia beneficia conferre sine consilio & assensu Capituli. Et nec Archiepiscopo quidem, Sede vacante vel suspensō Episcopo, in beneficiis huiusmodi conferendis sese ingerere licet, nisi in certis causis devolutionis, *Piaſec. p. 2. c. 5. art. 2. num. 28. §. seqq.*

4. Potest tamen Capitulum conferre beneficia, quæ vel ad Episcopi collationem, per negligentiam inferioris collatoris, devoluta sunt Abbas in *d. c. 2. hoc tit.* quia cum talium collatio non proveniat ex ipsa dignitate Episcopali, sed ex accidente, scilicet negligentia inferiorum, non potest dici fructus aut inter fructus dignitatis censeri, *Zypæus De iure Pontif. novo hoc tit. n. 7.* vel quæ simul ad collationem Episcopi & Capituli spectant; nam tunc totum jus Capitulo accrescit, *c. unico eod. in 6.* Videatur Garz. *5. p. cap. 4. n. 49. §. 50. & 51.*

5. Potest etiam Sede vacante, beneficium, spectans ad collationem solius Episcopi, com-

mendare ad tempus, donec alius succedat, *Piaſec. d. loco num. 43.*

6. Præterea quia, Episcopo mortuo, non statim illi alius sufficitur, ideo, ne mora hæc vacanti Ecclesiæ damnosa sit, prudenter à sacris Canonibus statutum fuit, ut interea ejusdem Ecclesiæ Capitulum in jurisdictionem & administrationem tam spiritualium quam temporalium rerum, exceptis casibus à iure denegatis, succedat, *c. 3. De supplenda neglig. Prælat. in 6. c. Cum olim sup. De majorit. & obed. & similibus.* Idemque obtinet, Episcopo à paganis & schismaticis capto, & nondum Ecclesiæ suæ restituito, nisi aliter ea de re consultus Pontifex statuerit, *d. c. 3.* Similiter propter absentiam vel etiam subinde propter delictum Episcopi, *Gloſ. in d. abolendam inf. De hæres.*

7. Hinc Capitulum iudicat, condemnat, absolvit, excommunicat, Sede vacante, vice Episcopi, perinde ac si Episcopus viveret, *c. Hu qui sup. De majorit. & obed.* Similiter electos Prælatos Ecclesiarum, quæ sunt in diocesi Episcopali, confirmat vel infirmat, *c. Cum olim, junctā Gloſ. in V. capitulo sup. d. tit. Piaſec. d. loco num. 44.* Adeoque si electio spectet ad Capitulum; & confirmatio ad Episcopum; Capitulum, iure capitulari eligit, & confirmabit iure Episcopali, *arg. l. Si consul. D. De adeptionibus.*

8. Pari modo permutationes seu resignationes beneficiorum ex causa permutationis recipere potest, Abbas in *d. c. Cum olim, ibi; Sexto dubitatur, Piaſec. d. loco num. 45.* sicut & instituire præsentatos à patronis, *c. 1. de Instit. in 6.* quia hoc, sicut & prius, est quid necessarium & debitum, nec sic ullum futuro Episcopo vel Ecclesiæ creatur præiudicium; imò levatur illo onere.

9. Potest & dispensare cum eo, qui defectum patitur natalium, ad minores Ordines & ut simplex beneficium obtineat.

10. Unire beneficia, vel unioni auctoritatem præstare, dummodo iuri Episcopali nihil detrahatur, *c. unico hoc tit. in 6. Piaſec. d. c. 5. art. 3. n. 61. ubi alios citat.*

11. Potest insuper absolvere, à casibus, Episcopo reservatis, & dispensare in censuris & irregularitatibus, in quibus dispensandi facultas comperit Episcopo, cui Capitulum succedit in his, quæ sunt necessaria & contentiosa jurisdictionis, *Panormitanus in 6. 2. circa fin. hoc tit.*

hinc. Cum olim sup. De majorit. & obed. Sunt autem casus reservati Episcopis alii de iure, alii de consuetudine, alii denique, quos ipsi sibi reservant. Videtur Pia fec. p. 2. cap. 1. art. 3.

12. Dixi autem. Exceptis casibus à Jure denegatis, quia quaedam excipiuntur à Jure: nam, præter enumerata jam antè, non potest exercere ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, puta ordinare Clericos, consecrare Ecclesias, & eiusmodi alia; licet possit efficere, ut ea expediantur per Episcopos vicinos, sine præiudicio futuri successoris, e. *Ueni 24. De elect. in 6.*

13. Observandum postremò hinc est, quòd Conc. Trid. Sess. 24. cap. 16. *De reformat. mander, ut capitulum, Sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum vel plures fideles ac diligentes delectat, qui rerum Ecclesiasticarum & proventuum curam gerant; eorum rationes ei, ad quem pertinebit, reddidit. Item ut Officialem seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituat, vel existentem confirmet: de cuius officio lib. 1. egimus satis. Currit autem octiduum illud à die notæ vacationis, etiam per translationem, nondum adeptâ quoque possessione, ex congregat. Concilii, Quaranta P. Capitulum q. 12.*

Cæterùm de administratione Capituli. Sede vacante, plenius videre licet Panormit. & alios ad d. c. *Cum olim. sup. De majorit. & obed. Patavin. Tract. de hære, & Conc. Trident. d. Sess. 24. cap. 1. & 16.*

TITULUS X.

De his, quæ fiunt à Prælato sine consensu Capituli.

1. Prælati in arduis pleraque expedire nequit sine consensu Capituli.
2. In levibus negotiis solo consilio est opus.
3. Vt & in statutis condendis.
4. Nisi in casibus à Jure expressis.
5. Decretum Conc. Trid. de judicanda persona Capitulari.

6. 7. 8. *Quanam in condendis statutis servan. & sint.*

9. *Qualiter Episcopus Capitulo quid proponat ad deliberandum.*

Quemadmodum, Sede vacante, nihil est innovandum per Capitulum: ita è diverso Sede non vacante, Episcopus vel alius Prælati de rebus Ecclesiæ pro arbitrio disponere, sine consensu aut consilio Capituli * 1. multa que alia expedire nequit. Veluti ardua inprimis: qualia sunt, Abbates & Abbatissas, aliasque personas Ecclesiasticas in beneficiis instituere vel destituere, e. *Novit 4. h. t. collationes beneficiorum & electiones confirmate, e. Quanto 5. h. tit. Ecclesias, sibi aut suæ Ecclesiæ subiectas, aliis Ecclesiis, etiam Monasteriis attribuire, e. Tua nuper 8. & c. Pastoralis 9. eod. veteres dignitates suppressas in sua Ecclesia suscitare: Ecclesiæ statum mutare. Sic irrita est Episcopi donatio, venditio commutatio rei Ecclesiasticæ absque tractatu, consensu & subscriptione totius Cleri vel Capituli, e. 1. & d. c. *Tua nuper. Modice tamen res quasdam Ecclesiæ donare potest, etiam absque consensu vel consilio Capituli veluti quinquagesimam partem proventuum Ecclesiæ in alios pios usus, puta ad alendos pauperes, e. penult. in fine h. tit. Item si Prælati ad tempus tantùm res quasdam Ecclesiæ alicui conferat, non est opus consensu Capituli, modò non contradicat, & postea ratum habeat, e. 2. & 3. h. tit. Ita etiam tenet donatio, quam facit laicus, decimas Ecclesiæ alicuius in feudum obtinens, iam ante Concilium Lateranense, cum solius Diocessani seu Episcopi consensu, e. *Cum Apostolica 7. h. t.***

2. In levibus etiam negotiis non requiritur consensus capituli, sed satis est consilium adhibere, quod tamen sequi non tenetur, Innoc. in c. *fin. sup. De majorit. & obedien*

3. Similiter in statutis condendis opus quidem consilio est Capituli, d. c. *Quanto h. t. & ibi Abbas n. 4. nec valeret consuetudo in contrarium, secundum Hostiens. in Summa h. t. n. 2. verùm id quoque non tenetur sequi, nisi in casibus à Jure expressis, prout sacra Congregatio respondit apud Pia. 2. p. cap. 2. art. 2. n. 7.*

Casus autem à Jure expressi sunt hi. Inprimis de iure requiritur non tantùm consilium, sed